

Kvalitetsstandard

Erhvervet hjerneskade og kommunikation

jf.

Lov om specialundervisning for voksne

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Lovgrundlag	3
3. Målgruppe	3
4. Formål.....	4
5. Indsats og omfang af indsats	4
6. Bevilling af indsats	5
7. Tilbud til borgere i Lolland Kommune med erhvervet hjerneskade.....	7
8. Indsatsområder	9
- Udredning af kognitive dysfunktioner	10
- Indsats til borgere med afasi- og/eller dysartri.....	11

1. Indledning

Visitationen - Social og Arbejdsmarked har udarbejdet en kvalitetsstandard for tilbud på kommunikationsområdet efter Lov om specialundervisning for voksne.

Kvalitetsstandarden er afgrænset til at omhandle tilbud til borgere med behov for specialundervisning på kommunikationsområdet med betydelig tale, stemme og sprog vanskeligheder som følger af erhvervet hjerneskade.

Kvalitetsstandarden beskriver Lolland Kommunes serviceniveau, og danner således grundlag for afgørelser om hjælp på kommunikationsområdet til borgere med erhvervet hjerneskade efter Lov om specialundervisning.

2. Lovgrundlag

Lovgrundlaget er Lov om specialundervisning for voksne.

[Lov om specialundervisning for voksne:](#)

§ 1: Specialundervisning for voksne er et tilbud, der er målrettet personer, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning for at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen, og som ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Stk. 2 Tilbud skal kunne medvirke til at forbedre deltagerens mulighed for at benytte kompenserende strategier, metoder og hjælpemidler, der øger deltagerens mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet.

3. Målgruppe

Målgruppen omfatter borgere med betydelig tale, stemme og sprog vanskeligheder som følge af erhvervet hjerneskade samt vejledning til de pårørende. Dvs. afasi (sprogproblemer), dysartri (talevanskeligheder) og kognitive kommunikationsproblemer.

Målet er:

- At afhjælpe eller begrænse virkningerne af handicap
- Fremme muligheder for aktiv deltagelse i samfundslivet
- Forbedre deltagerens funktionelle færdigheder og personlige kvalifikationer

Borgeren skal være motiveret, aktivt medvirkende og have et stabilt fremmøde. Det er en forudsætning at borgeren vurderes at have et indlærings-/udviklings potentiale.

Specialundervisning ydes ikke:

- Som en vedligeholdende funktion
- Som kompensation for almindelig og forventet ændringer i kognitive og fysiske funktioner, som naturligt opstår i forbindelse med den fremskredne alder
- Som kompensation for demens, der betragtes som en progredierende sygdom, der ikke med specialundervisning kan afhjælpes eller begrænses
- Hvis der foreligger et aktuelt misbrug af alkohol, medicin eller narkotika eller svære behandlingskrævende somatiske lidelser, der hæmmer indlæringen
- Som kompensation for ordblindhed, læsevanskeligheder eller fremmedsprog

4. Formål

Specialundervisning for voksne er et tilbud, der er målrettet personer, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning for at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen, og som ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Det overordnede mål er:

- At afhjælpe og begrænse virkningerne af funktionsnedsættelser og af de handicap, det medfører
- At forbedre borgerens fysiske, psykiske og sociale handlemuligheder, og retter sig primært mod de uddannelsesmæssige, de erhvervmæssige og de personlige kompetencer

Formålet med indsatsen er:

- At borgeren opnår kendskab til egen funktionsevne med hensyn til begrænsninger og muligheder, og blive opmærksom på hensigtsmæssige måder at kommunikere på
- At borgeren opnår færdighed i anvendelse af kommunikative teknikker og strategier, så den nedsatte funktionsevne begrænser borgerens aktivitet og deltagelse mindst mulig
- At borgeren opnår forståelse for og accept af egen talemæssige funktionsnedsættelse og tager medansvar for forbedring af kommunikations evne
- At borgeren gennem undervisning og træning forbedrer sin kommunikationsevne og mulighed for aktiv deltagelse i samfundet

5. Indsats og omfang af indsats

Lolland Kommune tilbyder:

- Rådgivning, vejledning og undervisning til borgere med følgevirkninger efter blodprop, blødning, ulykke eller anden sygdom i hjernen
- Rådgivning, vejledning og undervisning til deres pårørende.

- Arbejdsafklarende indsatser til borgere med erhvervet hjerneskade efter aftale med Jobcentret

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte borger og dennes situation. Indsatsen består af en udredning af borgerens funktion og funktionsnedsættelse på det sproglige, talemæssige og kognitive område. Der udarbejdes en individuel undervisningsplan i samråd med borgeren og eventuelt pårørende, og der tilrettelægges et individuelt tilpasset undervisningsforløb.

Tilbuddet kan foregå som eneundervisning eller som gruppeforløb.

Specialundervisning er for voksne karakteriseret ved:

- At undervisningen er en tidsbegrænset aktivitet
- At undervisningen har en klar målsætning
- At der i undervisningsforløbet sker en planlagt progression
- At undervisningsforløbet kan evalueres

Der skal udarbejdes en undervisningsplan med:

- Angivelser af tidsforløbet
- Mål for indsatsen
- Planlagt indsats
- Samarbejdsaftaler
- Plan for afsluttende evaluering
- Dokumentation for undervisningseffekten

Undervisningen er tilpasset den enkeltes borgers deltagerforudsætninger, færdigheder og behov.

Indsatsen retter sig imod, at den enkelte borger, så godt som muligt, igen kan blive aktivt medlem af familie og samfund på de nye betingelser.

6. Bevilling af indsats

Borgerne henvises fra:

Sygehus

Jobcenter

Læge

Visitor

Borgere og eller pårørende

Henvendelse rettes til:

Visitationen - Social og Arbejdsmarked i Lolland Kommune på alle hverdage mellem 8.30 og 9.30 eller på mail til socialogarbejdsmarked@lolland.dk. Der henvises til www.lolland.dk.

Afklaring af behov for specialundervisning:

Før der træffes afgørelse om specialundervisning tildeles borgeren et udredningsforløb i Arbejds Rehabiliterings Center (ARC – Lolland,) som afdækker og beskriver borgerens behov for råd, vejledning og taletræning. ARC - Lolland udarbejder i samarbejde med borgeren et forslag til en undervisningsplan.

Efter afklaringsforløbet fremsendes beskrivelse og vurdering af borgeren til Visitationen – Social og Arbejdsmarked. Beskrivelsen og vurderingen vil indgå i en helhedsvurdering der danner baggrund for visitation til specialundervisning.

Der foretages en konkret og individuel vurdering af borgerens behov, og der lægges i grundlaget for afgørelsen vægt på de kriterier der er beskrevet under afsnittet om hvem der kan tildeles specialundervisning.

Lov om specialundervisning er subsidiær til anden lovgivning. Loven tages i anvendelse, hvis borgeren ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning. Visitationen sikre at målsætningen for støtten er tilstrækkelig belyst i forhold til om der kan anvendes andre relevante bestemmelser. Der henvises til Lolland Kommunes kvalitetsstandarder for bostøtte til borgere med erhvervet hjerneskade jf. SEL § 85, træning jf. SEL § 86, Forløbsprogram jf. SUL § 119 mv.

Det vurderes om borgeren kan lære nogle metoder, nye handlemåder eller opnår færdigheder der medfører et bedre funktionsniveau.

Hvis Visitationen - Social og Arbejdsmarked vurderer, at borgeren ikke er berettiget til specialundervisning vil visitationen træffe afgørelse om et afslag.

Afgørelse:

Der sendes skriftlig afgørelse vedlagt klagevejledning.

Klagegang:

Hvis borgeren er uenig i vurderingen af behovet for specialundervisning, kan borgeren sende sin klage over afgørelsen til:

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning
Snaregade 10 A
1205 København

Klagenævnet skal have klagen senest 4 uger fra det tidspunkt, hvor borgeren modtager afgørelsen.

Nærmere oplysninger kan findes på www.klaegenaevnet.dk

7. Tilbud i Lolland Kommune til borgere med erhvervet hjerneskade

Lolland Kommune har følgende tilbud til borgere med erhvervet hjerneskade:

Hjerneklubben:

Er et tilbud til yngre borgere med erhvervet hjerneskade, der har behov for aktivitet og samvær med ligestillede. Målgruppen er hjemmeboende borgere under 65 år - formålet er at gøre borgerne i stand til at blive aktive i eget liv.

Tilbuddet er midlertidig og er en del af den samlede rehabiliteringsproces.

Visitationen - Social og Arbejdsmarked visiterer til tilbuddet.

Bostøtte:

Består af en gruppe ergoterapeuter der udfører bostøtte jf. SEL § 85 i henhold til Lolland Kommunes serviceniveau for bostøtte til borgere med erhvervet hjerneskade.

Det overordnede formål med tildeling af bostøtte til borgere med erhvervet hjerneskade er, at styrke eller kompensere borgeren i forhold til funktionsnedsættelsen, så den enkelte kan leve så normalt et liv som muligt.

Visitationen - Social og Arbejdsmarked visiterer til tilbuddet.

Dagtilbud til borgere med fysiske funktionsnedsættelser jf. Lov om Social Service (SEL) § 84 og § 86 stk. 2:

Er et tilbud til hjemmeboende borgere der har et særligt behov for aktivitet og træning. Målgruppen er borgere med væsentligt nedsat funktionsniveau eksempelvis som følger neurologiske sygdomme, herunder erhvervet hjerneskade. Tilbuddet består af fysisk og kognitiv træning, socialt samvær og hjælp til personlige opgaver.

Dagtilbud er placeret i henholdsvis Maribo og Nakskov.

Visitationen - Social og Arbejdsmarked visiterer til tilbuddet.

ARC-Lolland:

ARC-Lolland er et Arbejds Rehabiliterings Center målrettet borgere med erhvervet hjerneskade i den erhvervsdygtige alder. ARC-Lolland samarbejder med Jobcentret omkring borgerens fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet, og støtter borgeren i et aktivt liv med meningsfuld beskæftigelse. Der tilbydes rådgivning og vejledning i forhold til følger efter erhvervet hjerneskade, afprøvning af kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet, mulighed for udvidelse af netværk samt rådgivning og vejledning til pårørende.

Visitationen til ARC -Lolland med henblik på borgerens fremtidige tilbagevenden til arbejdsmarkedet sker gennem Jobcentret.

Forløbsprogram – jf. Sundhedsloven(SUL) jf.§ 119:

Lolland Kommune tilbyder, jf. SUL § 119, undervisning af borgere med hjerneskade og undervisning for deres pårørende.

Henvisning til SUL § 119 skal som udgangspunkt ske via borgerens egen læge.

Lov om Social Service (SEL)§ 86:

Lolland Kommune skal jf. SEL § 86 stk. 1 tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Lolland Kommune skal jf. SEL § 86 stk. 2 tilbyde hjælp til vedligeholdende fysiske eller psykiske færdigheder til borgere, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor. Genoptræning og vedligeholdelsestræning kan omfatte sundhedsfremmende og forebyggende aktiviteter, træning og vejledning med henblik på udvikling og fastholdelse af borgerens fysiske, psykiske og sociale færdigheder med fokus på bedst mulig livskvalitet, undersøgelsen og specifikke tests mv.

Visitationen - Social og Arbejdsmarked visiterer til tilbuddet.

Genoptræning jf. Sundhedsloven (SUL) § 140:

Borgere der udskrives fra sygehus og som har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning, jf. SUL § 84 om genoptræningsplaner udskrives med en genoptræningsplan. Genoptræning jf. SUL § 140 omhandler den specialiserede genoptræning samt almindelig genoptræning. Specialiseret genoptræning foregår i sygehusregi. Genoptræning jf. SUL § 140 omfatter i Lolland Kommune at borgeren opnår samme grad af funktionsniveau som tidligere eller opnår bedst muligt funktionsniveau – såvel fysisk som mentalt.

Det er sygehuslægen der afgør om borgeren er berettiget til genoptræning jf. SUL § 140 efter sygehusindlæggelse.

Erhvervet hjerneskade og kommunikation

Indsatsområder

Borgere med erhvervet hjerneskade Udredning af kognitive dysfunktioner	
Formål med ydelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Afdække borgerens dysfunktioner og som følge heraf talevanskeligheder • Afdække pårørendes behov for undervisning i forbindelse med at leve sammen med borger med hjerneskade
Lovgrundlag	Lov om specialundervisning for voksne
Kriterier for tildeling af indsats	At borgeren er udredt og diagnosticeret erhvervet hjerneskade
Hvilke aktiviteter kan indsatsen indeholde:	<ul style="list-style-type: none"> • Indhente relevante helbredsmæssige oplysninger internt og eksternt • Afdække og vurdere borgerens behov for undervisning • Vurdere de pårørendes behov for undervisning • Udarbejde funktionsvurdering af borger og pårørende
Særlige forhold	<p>Udredningsforløbet afsluttes med en skriftlig vurdering af borgerens behov for undervisning samt borgerens motivation for at deltage i forløbet.</p> <p>Visitationen træffer herefter afgørelse om, hvilken indsats borgerne kan visiteres til, eller om der er behov for andre relevante tiltage inden for Lolland Kommunes serviceniveau.</p> <p>Indsatsen skal sættes i gang inden for 10 dage.</p> <p>Undervisning er et midlertidigt tilbud.</p> <p>Undervisning Jf. Lov om specialundervisning er subsidiær til anden lovgivning. Der henvises til Lolland Kommunes kvalitetsstandarder for bostøtte, træning, dagtilbud, forløbsprogrammer mv.</p>
Levering af indsats	Indsatsen leveres i ARC- Lolland af en talepædagog eller ergoterapeut.
Visitationskompetence	Visitationen - Social og Arbejdsmarked
Visitation	Der visiteres til indsatsen - <i>Udredning</i> .

Borgere med erhvervet hjerneskade Indsats til borgere med afasi- og/eller dysartri	
Formål med ydelsen	<p>At borgere med afasi- og /eller dysartri efter erhvervet hjerneskade får mulighed for at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forbedre sine sproglige funktioner • Kompensere for sine sprog- og talevanskeligheder • Kompensere for læse-, skrive- og regnevanskeligheder <p>At kommunikationspartnere anvender kompensatoriske strategier sammen med borgeren.</p>
Lovgrundlag	Lov om specialundervisning for voksne
Kriterier for tildeling af indsats	At borgeren er udredt og diagnosticeret erhvervet hjerneskade
Hvilke aktiviteter kan indsatsen indeholde:	<ul style="list-style-type: none"> - Rådgivning og vejledning til borger - Rådgivning og vejledning til pårørende og fagpersoner - Samtaler med borger og pårørende om sproglige kompetencer før og efter skaden - Træning af sprog, tale, koncentration og hukommelse - Undervisning i hjernens og sprogets funktioner - Undervisning af borger og pårørende i brugen af kompensationsstrategier og hjælpemidler - Hjemmetræning - Erfaringsudveksling blandt holddeltagere <p>Indsatsen leveres som individuel træning eller gruppeforløb.</p>
Særlige forhold	<p>Undervisning er et midlertidigt tilbud.</p> <p>Undervisning Jf. Lov om specialundervisning er subsidær til anden lovgivning. Der henvises til Lolland Kommunes kvalitetsstandarder for bostøtte, træning, dagtilbud, forløbsprogrammer mv.</p> <p>Ved ophold på Kildebo tilbydes der på nuværende tidspunkt taletræning under genoptræningsforløbet.</p>
Levering af indsats	Indsatsen leveres i ARC – Lolland og leveres af talepædagog eller terapeut tilknyttet ARC- Lolland.
Visitationskompetence	Visitationen - Social og Arbejdsmarked
Visitation	Der visiteres til indsatsen - <i>Indsats til borgere med afasi og dysartri.</i>